

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{4}$ strani 30 K, na $\frac{1}{8}$ strani 15 K in na $\frac{1}{16}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 8. V Ljubljani, 30. aprila 1916. Letnik XXXIII.

Obseg: Poziv na podpisovanje vojnega posojila. — Pridelovanje buč. — Perocidovoapnena škropilna zmes. — Beseda k visokim cenam za puške. — Preskrba žveplove moke v Avstriji in v Nemčiji za l. 1916. — Odvrčanje škode po vranah. — Ali je krt v kmetijstvu škodljiv. — Škropljenje trt proti peronospori v letošnjem letu. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržna poročila. — **Inserati.**

 Morate!

Kmetovalci, ne vabimo Vas podpisati četrtega vojnega posojila, ampak v Vaš prid Vam zakličemo: Vi **morate** podpisovati to posojilo!

Vsi sloji, ki ne umevajo kmetijskega gospodarjenja, očitajo kmetijskemu stanu, da on vsled vojne dobiva za svoje pridelke čezmerne cene, ter dela ogromne dobičke, vsled česar kar plava v denarju. Res imajo sedaj kmetovalci vobče precej gotovega denarja, a ta denar pravzaprav ni nikak čezmeren dobiček od kmetijskega obrata, ampak večinoma le v denar izpremenjen obratni inventar, ker je bil kmetovalec prisiljen, veliko več odprodati, kakor je bilo gospodarsko upravičeno, ker je svojo zemljo čezmerno izkoristil. Če bo po vojni moral svoje posestvo spraviti v prvotni stan, bo imel ogromne stroške, kajti takrat zanj ne bodo veljale maksimalne cene in bo moral svoje potrebščine silno drago kupovati. Kar naenkrat seveda kmetovalci ne bodo mogli svojih posestev nanovo urediti in sedaj pridobljeni denar v to svrho porabiti; imeli bodo vrhutega še vedno svoje redne dohodke, ki bodo tudi po vojni nekaj časa znatnejši kakor poprej; zato kmetovalci lahko brez skrbi porabijo precejšen del svojih denarnih prihrankov v podpis sedanjega vojnega posojila.

Če se kmetovalci upravičeno smatrate za steber države, pokažite, da ste res, ne pustite si ničesar očitati in storite svojo državljansko dolžnost do skrajnosti.

Ene reči ni prikrivati, in ta je, da se bo po vojni kmetovalcem razmeroma bolje godilo kakor drugim stanovom, kajti oni bodo za obnovljenje države najvažnejši stan, za katerega se bo z vso silo skrbelo, ker bo ena poglavitnih nalog kmetijsko pridelovanje vsestransko pospešiti. Iz teh razlogov ni samo želeti, da vsak kmetovalec, ki razpolaga z gotovino, dá njegovemu premoženju primerni del svojega gotovega denarja za vojno posojilo, ampak on mora to storiti in tako vršiti svojo sveto državljansko dolžnost. Sicer pa podpis vojnega posojila ni nikaka žrtev, vojno posojilo ni nikako darilo, temveč je le neobhodno potrebna pomoč državi, ki se bogato obrestuje. Vojno posojilo namreč nese nad 6 %, obresti, dočim hranilne vloge danes neso kvečjemu 4 $\frac{1}{2}$ %; vsled obilice denarja, ki se nalaga v vseh denarnih zavodih, se bo obrestna mera za hranilne vloge bržkone v kratkem času prav znatno znižala, dočim se bo vojno posojilo naprej visoko obrestovalo.

Obligacijska listina, ki se dobi za vplačano vojno posojilo, je enako vredna in varna kakor hranilna vloga ali kot suhi denar, le z izjemo, da taka obligacija donša več obresti kakor druge naloženi denar. Z obligacijsko listino vojnega posojila se lahko plačujejo vse obveznosti, tako kakor n. pr. z bankovci.

Vojno posojilo briga vsakega kmetovalca; saj oni posedujejo tisto grudo, za katero se bore naši nadvse hrabri vojaki! Vsi moramo podpisovati vojno posojilo, ker s tem pomagamo vojno hitro končati, kajti le na ta način obvarujemo sebe in svoje otroke pred osiromašenjem in ker končno s sopodpisovanjem vojnega posojila branimo svoje premoženje in svoje dohodke pred izgubo na vrednosti.

Sedanja svetovna vojska je ljudska vojska, ki se je mora vsakdo po svojih močeh udeleževati, bodisi kot vojak v strelskem jarku, ki vsak dan gleda smrti v oči, bodisi kot zvesti državljani, ki ima dolžnost pripomoči, da njegova domovina ne pride iz boja ne le neoškodovana, ampak zmagoslavna z vsemi predpogoji za srečno bodočnost.

Dolžnost nas vseh, ki smo v zaledju armade, so iste, kakor vojakov v fronti. To, kar tvega vojak z izpostavljanjem svojega življenja, je veliko več kakor tisto, kar se od nas zahteva. Podpisovanje vojnega posojila, ki spada med naše dolžnosti, ni pravzaprav nikaka žrtev, ampak je celo dobrotnosno nakladanje premoženja.

Največja sramota za vojaka je strahopetni beg iz bojne črte, ki se s smrtjo kaznuje. Tisti kmetovalec ali kdorkoli si bodi, ki ima denarne prihranke in ne podpiše svojemu premoženju primerno vsoto vojnega posojila, je še slabši kakor pobegli vojak, kajti on se nima ničesar bati, a vendar ne pomaga k zmagi.

Kdor ima denar, čez katerega lahko razpolaga in ne podpiše nič vojnega posojila, je vsega zaničevanja vreden dezerter, in še celo slabši, kajti on s svojo malomarnostjo sovražnikom naše domovine posredno pomaga.

Slovenski kmetovalci! Vaš ponos je znan; sedaj je izredna prilika, ta svoj ponos na pravem mestu pokazati; skažite se vredni sinovi matere Avstrije. Nihče, ki količkaj zmore, naj se ne odtegne sopodpisovanju vojnega posojila, da boste slovenski kmetovalci po sorazmernem številu stali zabeleženi pri izpolnjevanju svoje državljanske dolžnosti na prvem mestu med narodi naše ljube Avstrije!

V blagor države in v čast naroda:

Kmetovalci, Vi morate podpisovati vojno posojilo!

POZIV!

Četrtrič, odkar se je začela vsiljena nam vojna, se obrača država do svojih državljanov in jih pozivlja, da pripravijo denarna sredstva za nadaljevanje in zmagepolno završitev vojne.

Vojaški položaj je ugoden, obsežne dele sovražnega ozemlja imamo zasedene, uspešno zadržujemo zahrbtnega sovražnika na naših mejah — zato lahko z utemeljenimi upi zremo v bodočnost.

Prežeti domovinske ljubezni in pravega starodavnega junaštva se bore naši vrli rojaki na vseh bojiščih, in žanjejo slavo, hvalo in priznanje vsega sveta.

Kakor oni, ki prelivajo na bojišču svojo srčno kri za domovino, morajo tudi vsi drugi sloji prebivalstva pokazati svojo domovinsko ljubezen.

Zatorej podpisujte polnih rok četrto vojno posojilo!

Kakor kažejo že izdani prospekti, je udeležba pri četrtem vojnem posojilu zelo ugodna prilika za naganje denarja, ki zajamči zelo bogato in varno obrestovanje.

Pri prejšnjih treh vojnih posojilih je prebivalstvo Kranjske na vsega priznanja vreden način pripomoglo k uspehu finančnih transakcij. Štejemo si v posebno čast dežele, da prekosimo, kar smo dosedaj storili.

Nihče naj ne zaostane in ne sme zaostati, ko se gre za to, da podpremo boj z orožjem z denarnimi sredstvi in pomoremo do končne zmage.

Uverjen sem, da moj poziv ne ostane brez uspeha, kajti vsekdar, kadar je klicala domovina, je bil zvesti Kranjec na svojem mestu.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1916.

C. kr. deželni predsednik:

Baron Schwarz s. r.

Pridelovanje buč.

Buče so po naših krajih važne rastline, ker nam dajejo pozno poleti in jeseni prav izdatno in slastno klajo za prasiče. Važne so tudi zaradi tega, ker jih dobivamo kot postranski pridelek med drugimi sadeži, posebno med turščico. Če jih bomo začeli sedaj izkoriščati še zaradi oljnega semena, nam bodo te rastline še bolj koristne in dobičkanosne.

Način, kako je buče saditi, nam je vobče znan, saj jih sadimo po naših krajih že odnekaj. Vendar je potrebno opozoriti na nekatere stvari, ki se tičejo tega pridelovanja, da bo mogoče dosedanje pridelke izboljšati in povečati.

Pri bučah je veliko več na tem ležeče, kako jim gnojimo in kako jih gojimo, kakor na vrsti (sorti). Znano nam je, da zrastejo najbolj debele buče okoli gnojišč in po kompostu. To je dokaz, da potrebujejo te rastline veliko gnoja in da jim je treba zaradi tega po njivah dobro gnojiti. Prav delajo tisti naši poljedelci, ki sade bučno seme v skrbno pripravljene velikim skledam podobne ja-

nad 5. ali 6. listom. Pa tudi stranske vrvi naj se skrajšajo, in sicer pozneje, ko nastavijo sadove (bučice), ker se s tem pospešuje popolnejši razvoj buč in boljše zorenje. Kakorhitro so namreč na stranskih vrveh iz pestičnega cvetja buče nastavljene, naj se skrajšajo te vrvi za četrtem listom nad zadnjo bučico, ker nima nadaljno poganjanje teh vrvi nobenega pravega pomena več. Nasprotno. Če vrvi naprej rasejo, rasejo na škodo sadežu, ker se v tem slučaju slabše razvija in tudi slabše zori. Kako je glavno in stranske vrvi krajšati, nam kažeta podobi 16. in 17. Na podobi 16. se vidi skrajšana glavna vrv, toda že nad četrtem listom, na podobi 17. se pa vidi skrajšane stranske vrvi, in sicer tudi že nad četrtem listom, tako kakor delamo po vrtovih pri kumarah in dinjah ali melonah.

Če bomo buče tako gojili in na vse to pazili, ni dvoma, da se bodo dali dosedanja pridelki še izboljšati, zlasti tudi v tem pogledu, da bomo dobili več in boljšeга semena, ker nam bodo buče v tem slučaju tudi

Podoba 16.

Podoba 17.

mice, ktere napolnijo z drobnim gnojem in povrhu še s kompostom. V tem oziru je treba bučam ravnotako skrbno obdelane in pognojene zemlje, kakor kumarom in dinjam (melonam) po vrtovih. Če je zemlja premalo gnojna, naj se buče zalijejo v prvi mladosti z gnojnico.

V drugo je važno, da buče ne trpe pred sušo. Bučne rastline so kakor znano velikolistnate, imajo sočna stebela, sočne listne peclje in sočne sadove. Te rastline potrebujejo zaradi tega dosti vlage v zemlji. Če jim preti suša, naj se po možnosti zalijejo. V tem oziru je z njimi tako ravnati, kakor z vrtnimi rastlinami, če hočemo pridelke zvišati.

Priporoča se pa slednjič tudi to, da skrajšujemo tem rastlinam glavne in stranske vrvi (da odščipnemo končne vršičke), tako kakor delamo pravilno pri kumarah. Pri bučnih rastlinah so rodovitne le stranske vrvi, ki izrasejo kot zalistniki iz glavne vrvi. Na stranskih vrveh se pokažejo poleg prašnih tudi pestični cveti, iz katerih zrastejo buče. Da se te stranske vrvi bolj krepko razvijajo, naj se glavna vrv skrajša

bolje dozorele.

Da je treba bučne rastline tudi opleti in okopati kakor druge take rastline in da je treba na vse to pri težki in plevelni zemlji še bolj paziti kakor na rahli in čisti, je samoobsebi umevno.

Rohrman.

Perocidovoapnena škropilna zmes

se pravilno pripravlja na sledeči način.

Da pripravimo 100 litrov take zmesi za prvo škropljenje trt, vzamemo 2 kg čistega perocida (št. I.).

V 50 litrov čiste vode stresamo polagoma (po pesteh) med vednim mešanjem perocidov prašek. Če se je sprejel v kepice, treba je te poprej zdrobiti. Ko smo ves perocidov prah stresli v vodo, še nekaj časa dobro mešamo in če je mogoče, mešanje še pozneje enkrat ponovimo. Tekom 12 ur se perocidov prašek popolnoma raztopi, kar je v njem sploh raztopljivega.

V drugi posodi, ki drži najmanj 100 litrov, razmešamo potem 2 kg čistega, mastnega, vgašenega apna brez peska v 20 litrov vode na redek apnen belež. Nato vlivamo polagoma, med vednim mešanjem, perocidovo raztopino v apnen belež (ne narobe!). Neraztopljene ostanke perocida pustimo v posodi, v kateri se je perocid topil, zato se perocidove raztopine tik pred vlivanjem v apnen belež ne sme več premešati. To velja zlasti takrat, kadar rabimo surov perocid (št. II.), ki vsebuje več nečistih primesi, ktere se ne raztopijo in padejo na dno.

Ko smo oboje pomešali, dobimo 70 l tekočine, kateri dolijemo še 30 l čiste vode in dobimo tako 100 l perocidovo-apnene škropilne zmesi. Preden jo rabimo, se moramo prepričati, ali ni več kislja. Če vanjo pomočimo košček belega fenoltaleinovega popirja, mora postati rdeč. Če ne, treba je še nekaj apna dodati. Če pripravljamo 100 l perocidove zmesi za drugo ali tretje škropljenje, postopamo enako, samo da vzamemo 3 kg čistega perocida in ravnolotliko mastnega apna.

Surovega perocida je vzeti za prvo škropljenje 3 kg, apna pa 2 1/4 kg, za drugo in tretje škropljenje 4 kg, apna pa 3 kg za vsakih 100 litrov vode. Pripravljena perocidovo-apnena zmes se drži dlje kot galično-apnena zmes.

Čist perocid (št. I.) in surov perocid (št. II.) prodaja tvornica Landau, Kreidl, Heller & Co., Dunaj — Florisdorf, prvega po 90 K, drugega po 60 K za 100 kg. Prvi vsebuje 45%, drugi 35% ceritovih okisov, ki se smatrajo za učinkujoči del perocida.

Boh. Skalicky,
c. kr. vinarški nadzornik.

Povprečna odškodnina v II. četrtletju t. l. za prasiče, ki jo je vzeti za podlago, če poginejo vsled oblastveno ukazane cepjenja proti rdečici.

So slučaji, v katerih državna uprava iz ozirov na javno korist dá odškodnino, če se mora komu zato kaka škoda narediti, da se prepreči kako večje zlo.

Tako n. pr. ob izbruhu gotovih živalskih kug v kakem hlevu veliko bolj kaže vse živali pobiti, če so že okužene ali ne, kakor pa izpostavljati sosede v nevarnost, da se okužijo tudi njih hlevi. V takem slučaju dá država pri nekterih kužnih boleznih odškodnino za pobite živali, ki sicer še niso bozne, a so nevarne, da kugo raznesejo. Dotična državna uprava (fiskus) pri odmeri odškodnine ni navadno preveč radodarna in skuša po možnosti znižati odškodnino.

Tudi za prasiče, ki se — izvrševaje zakon za odvrčanje živinskih kug — zakoljejo ali ki vsled oblastveno ukazane cepjenja poginejo, se plačuje odškodnina, ki jo deželna vlada za vsako četrtletje že naprej določi.

Za II. četrtletje l. 1916. je določena odškodnina za prasičke do treh mesecev stare za kg žive teže od K 7.75 do K 8.75, kakor kaže razglas c. kr. deželne vlade, ki ga objavljamo v uradnih vesteh današnje številke. Ta odškodnina pa velja le za prasiče, ki se rede za zakol in ne za plemenske prasiče, kajti pri zadnjih se cena celo za 25% poviša in torej znaša za plemenske prasiče do treh mesecev stare K 7.75 do K 8.75 za kg žive teže.

Preskrba žveplove moke v Avstriji in v Nemčiji za l. 1916.

Kakor je znano iz naše objave v 5. št. „Kmetovalca“ z dne 15. marca t. l., ima Kranjska dobiti tri vagone žveplove moke za zatiranje trsne plesnobe. Dobi jo deželni odbor in jo razdeli na podlagi priglasov pri županstvih; te priglase je bilo treba predložiti do 15. aprila t. l. Vnovič prosimo vse vinogradnike, naj se obračajo glede žveplove moke edinole potom županstev na deželni odbor, ker niti naša družba, niti kdo drugi na Kranjskem nima z oddajo žveplove moke ničesar opraviti.

Državne žveplove moke pa doslej na Kranjsko ni došlo še nič; zato naj nihče ne naganja deželnega odbora za hitro odpošiljatev; deželni odbor jo bo sam odsebe razposlal, vsaj v deležih, kakor hitro jo dobi; sedaj pa neprenehoma moleduje za hitro nakazanje vsaj enega dela žveplove moke.

Kako stoji z žveplovo moko, je razvideti iz sledečega spisa dvornega svetnika K. Porteleja, referenta za vinarstvo v c. kr. kmetijskem ministrstvu:

„Po poročilu namestujočega generalnega tajnika nemškega vinogradniškega društva, prof. dr. Zschoggeja (v Neustadtu ob Haardti) posnemamo, da so z nabavo žveplove moke za zatiranje trsne plesnobe velike težave, ker je vsled vojne dobivanje žvepla iz Italije nemogoče.“ — Dalje pravi dobesedno tole:

„Žveplove moke za vinograde v Nemčiji sedaj ni mogoče dobiti, ker jo je le prav malo v zalogah. Ne primanjkuje pa samo čistega rafiniranega žvepla, ampak tudi naprav za čiščenje, mletje in za zagotovitev potrebne finosti žveplove moke. Dobiti je mogoče le sivo surovo žveplo, s približno 95% čistega žvepla, kakršnega more prusko vojno ministrstvo pripraviti s pomočjo družbe za vojne kemikalije kakih 3000 ton. Ta družba upa, da ga bo s podporo poljedelskega oddelka izdelovalcev žvepla v Hamburgu še o pravem času zmlela in ga s primerno gostimi siti (sito št. 100.) pripravila v potrebni finosti.

Čistost 95% bo najbrže zadostovala za dovoljno zatiranje trsne plesnobe. Vsaj so dosedaj marsikje pri mešali žveplu po nekoliko pepela, ne da bi bil učinek slabši. Drobnost, dosežena s sitom št. 100., sicer najbrže ne bo taka kot ona prevejanega žvepla (ventilato-žvepla); pokazalo se je pa po zatrdilu zastopnika agrikulturnega oddelka izdelovalcev žvepla v Hamburgu, da zadostuje za dobro žveplovo moko.“

Vse to velja tudi za razmere v Avstriji. Skromne množine čiščenega žvepla, nahajajoče se v Avstriji, je vzela vojna uprava, in le z velikim trudom je moglo dobiti kmetijsko ministrstvo neko gotovo množino sivega surovega žvepla na Nemškem, ki pa nikakor ne bo zadostovala navadni potrebi. To surovo žveplo bodo mleti, kolikor ga je bilo mogoče spraviti na Tirolsko, žvepleni mlini okoli Bocna; za ostale vinorodne dežele ga bo pa mlela nalašč za ta namen prirejena tvornica na Češkem. Seveda se ne more zahtevati, da bi bilo pri teh težavnih razmerah žveplo tako fino, kakor je prevejano (ventilato-) žveplo. Treba je pripomniti, da pred nekaj leti ventilato-žvepla sploh še niso poznali, da pa so plesnobo na trti kljub temu uspešno zatirali. Kar se je dalo napraviti, to se je storilo. Da bi pa vlada izvršila nemogoče stvari, tega se tudi od nje ne sme zahtevati.

Odvračanje škode po vranah.

Imamo tri vrste vran: črno, sivo in poljsko vrano, ki jih neuki ljudje ne vedo ločiti in zato jih mečejo vse v en koš, češ, vrana je vrana, ter grehe ene vrste naprtujejo drugim.

Črna in siva vrana ne živita in ne gnezdit v velikih svojih družbah, pač se pa radi pomešata med poljske vrane, kjer pomorita veliko mladih zajcev, jerebic in koristnih ptičev, in odtod prihaja, da so za njih grehe po krivici odgovorne poljske vrane.

Poljska vrana živi in gnezdi v velikih družbah, in kjer so ugodne razmere in prilika za gnezdenje, se pojavlja v velikih jatah, ki štejejo na stotine živali.

Korist poljske vrane odločno presega njeno škodljivost. Poljska vrana uniči nebroj miši, polžev in zlasti ličink (posebno črvov, t. j. ličink rjavega hrošča) ter v tem pogledu prav gotovo več stori kakor mobilizirana šolska mladež, ki na ukaz in proti nagradi pobira rjave hrošče. Če bi ne imeli živalskih sovražnikov hroščevih ličink, zlasti vran, bi nas bil rjavi hrošč že zdavnaj pojedel, če bi človek še tako pridno pobiral hrošče.

Kjer se poljska vrana pojavlja v izredno množestvilnih jatah, je pa vsekako zelo nadležna in škodljiva, a samo zato, ker uničuje setve. V takih krajih se je vsekako varovati njene škode, toda na pameten način. Vrano popolnoma zatreti bi bilo isto, kakor odžagati vejo, ki človek na njej sedi. Prevelike množine vran je po možnosti iztrebiti, da se postrele, kar je pa pri tem prebrisanem ptiču malo uspešno; najboljšje sredstvo je razdiranje gnezdišč.

Poljske vrane kar tjavendan pozimi zastrupljati pa nikakor ni umno, ker se po eni strani veliko ne doseže, po drugi strani se pa v slučaju, če je uspeh res popoln, naredi več škode kakor koristi. Vrhutega se z zastrupljanjem vran spravijo v nevarnost druge koristne živali. Lovci so seveda za uničenje vseh ptičev iz vrste vranov, torej tudi za uničenje poljskih vran; a tej nameri je nasprotna kmetovalčeva korist, ki mora obveljati.

Ubravimo se torej prevelikemu številu vran s smotnim razdiranjem gnezdišč, škode po vranah na obsejanih njivah se pa obvarujemo s sredstvi, ki vsejano seme delajo vranam zoprno. Ta sredstva so minij, premogov katran, kreozot itd. Ta sredstva je pa tako sitno in težko rabiti, da si jih bo hotel malokteri kmetovalec poslužiti. V Nemčiji rabijo v to svrhu z najboljšim uspehom že nekaj let neko barvilo, izdelano iz premogovega katrana, ki se imenuje antiavit, ki se prav preprosto rabi.

C. kr. kmetijska družba je že pretečeni dve leti oddajala antiavit kot sredstvo za odvrčanje škode po vranah in drugih ptičih; vsa poročila, ki dohajajo, hvalijo njegov dober učinek. Dokaz temu so mnoga naročila, ki se vedno bolj množijo. Kmetijska družba sicer skrbi, da ima antiavit vedno v zalogi, a v sedanjih časih ga tvornica v Nemčiji le počasi pošilja in zato se lahko pripeti, da je družba kak kratek čas brez zaloge in zato nujno priporočamo, antiavit pravočasno naročati.

Antiavit je sredstvo ki varuje vsejano seme, da ga ne izključujejo vrane, kokoši, vrabci, golobi itd., kajti z antiavitom barvanega semena ptiči ne jedo.

Raba je prav preprosta. Del antiavita se vzame na 100 delov vode, da se dobi 1 % raztopina. 100 g antiavita se n. pr. raztopi v 10 litrih vode v kaki le-

seni posodi, ki ni več za kaj drugega porabna. Z mešanjem z lesenim drogom se pospeši topljenje antiavita, ki se počasi v vodo vsiplje. Dasi se antiavit raztopi v mrzli vodi, je vendar še bolje vzeti vročo ali celo vrelo vodo, ker se v taki najhitreje popolnoma raztopi. Železne posode, ki niso znotraj pocinjene ali posteklenjene, naj se ne rabijo. Na primernem prostoru naj se 100 kg semena poskropi na kak način, n. pr. z vrtno škropilnico ali s trsno škropilnico z 10 litri antiavitove raztopine, potem se seme dobro premeša, da je zanesljivo vse pobarvano, in se pusti ponoči razgrnjeno, da se posuši. Dež antiavita ne izpere.

Zelenih rastlin, sadik, ki se poskrope z antiavitovo raztopino, se ptiči ogibajo, in jih ne kljujejo. Istotako se n. pr. lahko poskrope že razviti turšični storži z enoodstotno antiavitovo raztopino, vsled česar jih vrane in drugi ptiči v miru puste. Z antiavitom poskropljeno listje ostane neškodljiva krma za živali.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, graščice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi, golobi, fazani ima naša družba v zalogi. Osminka kile v dvanajstih litrih vode raztopljenega antiavita zadostuje za impregniranje 130 kg setve ter se razpošilja kot vzorec brez vrednosti. Antiavit se dobi v zaklopnihah po 1 kg za 14 kron, $\frac{1}{2}$ kg za 7 kron 50 vin., $\frac{1}{4}$ kg za 4 krone, $\frac{1}{8}$ kg za 2 kroni 20 vin., 50 g za 1 krono 10 vin.

Ali je krt v kmetijstvu škodljiv?

Marsikdo ga črti in preganja, in vendar je krt nedolžen in razen v nekaterih slučajih več koristi kot pa škodi, zato je preganjanje istega le takrat utemeljeno, kadar se kje pojavi v preveliki množini in pa tam, kjer se more reči, da bi res zamogel biti naravnost škodljiv, kakor n. pr. dostikrat v vrtnarstvu.

Res je, da napravi krt z ritjem po travnikih in tudi drugje včasih nekoliko škode, ako pa že te ne, pa n. pr. koscu težave, ker je naril veliko krtin po travniku baš pred košnjo. Pa, dasiravno v tem primeru človeku ni ljub, si upamo krta vseeno zagovarjati.

Zakaj pa je ril? Zato ker si je iskal hrane. Hrane pa si išče in rije le po oni zemlji, kjer sluti dobiti dovolj živeža. Kjer se je torej pojavil krt, so v zemlji gotovo mrčesa, razne ličinke, črvi in že gotove preobražene žuželke in podobno, to je ona živa bitja, ki služijo krtu kot hrana.

Krt ugonobi in požre neverjetno veliko različnih škodljivcev.

Ali ne objeda krt tudi rastlin in njih korenin?

Tega krt ne stori nikoli. Vsi opazovalci krta trdijo, da se on rastlin kot hrane nikdar ne loti, ampak so bile iste najedene od katerikolisibodi škodljivcev. Krt je stikal za njimi in jih pohrustal, pri tem pa je morda priril do vrha in napravil krtino.

Njegovo zobovje samo že spričuje dovolj in nam jasno pove, da on ne je rastlinske hrane, ampak je žužkojed, to se pravi, da je samo žuželke, to je stvari, ki niso rastlinskega izvora.

Edina škoda, ki jo napravi krt, je ta, da med tem, ko stika za raznim mrčesom in ličinkami — naravno podkoplje in podjé tudi marsikako rastlino, vendar v tem primeru škoda le ni tako velika, kot bi jo mogla napraviti zalega, ktero je krt uničil, ako bi bila ostala pri življenju in ako bi mogla nada-

ljevati svoje škodljivo in opustošujoče delo. Pomislimo le, koliko škode napravijo po travnikih in s travo zaraščenih vrtovih in sadovnjakih ličinke rjavega hrošča. Kaj je proti temu škoda, ki jo naredi krt z ritjem ali pa s tem, da po nesreči izpodkoplje kako rastlinico! Malenkost! Kolikšno škodo naredijo črvi po njivah, ki jih ponekod imenujeje „struna“. Omenjeni črvi so ličinke raznih hroščev pokalic (od *Agriotes lineatus*, *A. obscurus* i. dr.); podobni so onim črvom, ki se zarede v moki, so trdi, rumenkaste barve in kakih 25 mm dolgi, 2 mm debeli ter imajo na sprednjem koncu po šest nog. Ti črvi izpodjedajo mlade rastline tik pod zemeljskim površjem tako, da bi dostikrat človek po celi njivi vse rastline kar na lepem mogel z roko pobrati iz zemlje. Take rastline seveda ne morejo dalje živeti, ker nimajo s koreninami nobenega stika več in potemtakem ne morejo več do hrane, ki so jo prej dobivale po koreninah.

Kolikšna je v tem primeru škoda, ki jo je napravil krt z ritjem in tako uničil nesramne škodljivce, ki bi gotovo uničili vso setev ali vsaj znatno oškodovali, morda celo onemogočili žetev?!

Po krtu napravljena škoda navadno niti tolika ni, da bi se jo moglo računati tako, da bi jo potem izrazili v denarju. Škodo pa, ki jo naredijo ličinke rjavega hrošča (te je krt najraje!) ali struna, lahko izračunaj vsak otrok in brez svinčnika, ker je ista velika in kaj očitvidna.

Četudi nam je krt neljub, je vendar naš velik prijatelj ter nam le koristi. Škoda, ki jo naredi s tem, da rije po zemlji, pa ni ravno tako neznansko velika.

Čakajte! Morda pa z ritjem ne dela samo škode? Morda pa tudi kaj koristi. Zagovorniki krtovi smo in zato poiščimo vse, kar bi ga moglo pri ljudeh opravičiti. — Ali s tem, ko rije, res le samo škodi? Ali pa morda ne stori obenem veliko dobrega, ker se po narejenih rovih zemlja veliko bolj in lažje prezračuje! Neprijetne bi torej bile samo še krtine, ki jih je naril, ko je napravil rov do vrha in potemtakem novo odprtino, po kateri more zrak v večji meri v zemljo. To pa mu smemo pač spregledati, ker se je pač moralo tako zgoditi.

Krt je neljub, ker navidezno škoduje, ako pa zasledujemo njegovo početje natančneje, tedaj uvidimo, da ga ne smemo preganjati, ako hočemo samimsebi dobro.

V posebnih slučajih bi znal krt biti nadležen edinole v majhnih nasadih in vrtnarskih gredicah. Ako se ga že moramo tamkaj ubraniti, tedaj ga ne lovimo in ne pobijajmo, marveč ga skušajmo le pregnati, sicer pa se krt pojavi le tam, kjer je v zemlji dosti mrčesa, in tako zemljo kmalu zapusti, kjer ne dobi dovolj hrane.

Preženemo ga na ta način, da vtikamo v njegove rove cunje, ki smo jih bili namočili v petroleju ali v karbolineju; obnese se tudi škropljenje gredic z zmesjo petroleja in vode (200 delov vode, 1 del petroleja). Taka zmes rastlinam ne more škodovati. Nek kranjski kmetovalec mi je pravil, da preganja krt tako, da si nareže primerno število meževnih bezgovih vejic, ki so približno tako debele, kot svinčnik in tudi nekako tako dolge. Zatakne jih potem v zemljo in krt je baje s tem pregan.

Zakaj pa moremo z omenjenimi sredstvi poskušati pregnati krt? Našteta sredstva krtu najbrže smrdijo, oziroma mu skvarijo takorekoč možnost, da bi mogel vohati za žuželkami (čeprav tu o pravem vonju skoraj ne more biti govora) ali slutiti jih. V takem slučaju

si krt menda ne more obetati mastnih poedin in se rajše preseli tja, kjer upa dobiti kaj več za svoj želodec.

V splošnem se krt pojavi tam, kjer je potreben in je zato preganjanje dostikrat neumestno, kajti kjer ne najde jela, noče tratiti brezkoristnega dela. J.

Škropljenje trt proti peronospori v letošnjem letu.

(Dalje).

Ko se je galica raztopila, razmešamo $1\frac{1}{2}$ kg do 2 kg mastnega, vgašenega apna v pripravljeni vodi v škafu v redek apnen belež in tega precedimo med vednim mešanjem s kakim kolom polagoma (v tankem curku) v galico. Ko se je to zgodilo, premešamo vso zmes še enkrat in jo preskusimo z reagenčnim popirjem, da doženemo, ali smo vzeli dovolj apna in se pripravimo, da ni zmes več kisl.

Če je premalo apna, se ga mora še dodati. Nato gremo takoj škropiti. Pri vsaki brenti pa, preden jo napolnimo, vso zmes dobro premešamo.

Galico ni dobro mešati z železnim orodjem, ker vleče železo iz galice baker nase in jo slabi. Ko je galičnoapnena zmes pripravljena, jo je treba kmalu porabiti. Če stoji dlje kot en dan, postane v njej svetlomodra vsedlina, ki je pravzaprav učinkujoči del škropilne zmesi, peskata, ne drži več dobro na trti in jo dež raz nje hitro odpere. Zato stara zmes ne učinkuje in je zato najbolje, da pripravimo vedno le toliko škropilne zmesi, kolikor je lahko v enem dnevu porabimo. Sama galica, brez apna, se ne pokvari; imamo jo lahko več raztopljen, odvzeti je moramo pa samo toliko in z apnom zmešati, kolikor je porabimo v enem dnevu.

Imamo pa prav preprost pripomoček, s katerim napravimo z apnom pomešano galico bolj trpežno, in to je sladkor.

Če primešamo škropilni zmesi takoj za apnom še na vsakih 100 litrov 10 dek v vodi raztopljenega sladkorja (cukra), se taka galičnoapnena zmes ne pokvari, temveč se drži več tednov. To bi priporočal zlasti takrat, če pripravimo večjo množino škropilne zmesi naenkrat, ali če je vreme nezanesljivo in se je bati, da nam dež škropljenje ustavi. Vendar pa je treba pri tem vpoštevati, da se mora sladkor dodati zmesi takoj za apnom, ne pa šele po preteku več ur. Letos moramo pač gledati, da ne pride nič galice nepotrebno v izgubo.

Zmes galice z apnom, imenujemo po kraju Bordó, v katerem je bila izumljena, bordóska zmes ali bordoska brozga. Če pa vzamemo namesto apna sodo, imenujemo to zmes burgundsko brozgo, po kraju Burgundu na Francoskem, kjer so jo prvič rabili. Na vsak kg galice je vzeti natančno $1\frac{1}{4}$ kg sode.

Reagenčnega popirja pri tem ni treba, pa tudi ne kaže prav, ker se razvija pri napravi te zmesi ogljikova kislina, ki prepreči, da bi pokazal popir pravo barvo. Burgundska zmes je malo dražja kot bordóska, je bolj svetla, sicer pa je zato dobra, ker tako izlahka razpršilnikov ne zamaši kot prva. Če stoji dlje kakor en dan, postane tudi ta zmes nerabna. Ako jo hočemo napraviti stanovitno, moramo primešati vinskega kamna.

To naredimo tako, da raztopimo obenem s sodo na vsakih $1\frac{1}{4}$ kg sode v platneni vreči v pripravljenem škafu (20 l) vode po 10 dek vinskega kamna. Ko se

pa oboje raztopi, pomešamo v raztopljeno galico (1 kg galice v 80 l vode) in ž njo premešamo.

Vinski kamen (grampo) dobimo v vsakem sodu, kjer je kipela večja množina vina.

4. Nadomestila za modro galico.

a) Baker vsebujoča sredstva.

Bordoska ali burgundska zmes vsebuje kot poglavitni in učinkujoči del baker, ker je modra galica spojina bakra z žveplovo kislino, ki jej pravi kemik bakrov sulfat.

Imamo pa še druga škropilna sredstva, ki vsebujejo baker, bodisi v obliki modre galice ali v drugi obliki. Od teh navajam le ona, ki so popolnoma preskušena in zanesljiva in bolj priporočljiva.

Sem spada v prvi vrsti „Tenax“ (beri tenaks). Tenaks je svetlomodri prašek, ki ga po navodilu prof. dr. H. Kasererja izdeluje in prodaja tvrdka: Dr. G. Heiner, kemični laboratorij (chem. Laboratorium) na Dunaju (Wien VI., Mollardgasse 69). Dobiva se v vrečah po 5, 25, 50 in 100 kg. Cena je približno enaka galici, to je 1 kg tenaksa stane skoraj toliko, ali malo več kakor 1 kg galice. Lahko se pa tudi reče, da je tenaks enakovreden galici, zato ker enakoodstotne tenaksove škropilne raztopine učinkujejo ravnотako zanesljivo kot enakomočna bordoska ali burgundska brozga, dasi je v 1 kg tenaksa manj kot $\frac{1}{2}$ kg (43 dkg) galice, torej komaj polovico toliko kot v 1% ni bordoski ali burgundski brozgi.

Kako je to mogoče?

Na podlagi izkušnje, da obvaruje trto tudi dosti manj močna raztopina galice, ako se ji primeša kaka druga snov, ki povzroči, da na trti bolj drži in da jo torej ne more dež prehitro odprati! (Dalje sledi.)

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo Kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčeve ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na poznejše došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pismu priložena 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 52. Ali je antiavit strupen in škodljiv človeškemu zdravju? Pri pretresanju ga je namreč nekaj padlo v kuhinjsko posodo, ki je vsled tega popolnoma pozelenela; to zeleno barvo smo že precej proč odrgnili. Ali je taka posoda še porabna za kuho? Nekaj peg antiavita je celo prišlo na kruh, ki se je užival in se bojim, da bo škodoval. (I. L. v P.)

Odgovor: Antiavit je neke vrste anililovo barvilo, ki se dela iz premogovega katrana. Pri izdelovanju raznih barvil iz anilila se pač rabijo tudi strupene snovi, ki pa jih je končno v izdelanem barvilu silno malo. V antiavitu utegnejo torej biti sledovi kakega strupa, toda v tako majhni množini, da so brez vsakega strupenega učinka. Kuhinjska posoda, ki je dobila od antiavita zeleno barvo, in ste jo po možnosti od nje očistili, smete brez vsake nevarnosti rabiti za kuhanje. Istotako tudi kruh ne bo prav nič škodoval, ki je od antiavita dobil kake zelene pege. Mi sestave antiavita natanko ne poznamo, ker je to tajnost tvornice; na naše vprašanje v dotični tvornici, smo dobili odgovor, da so rastline, poskropljene z raztopino od antiavita,

zanesljivo zdravju neškodljive. Iz previdnosti pa vendarle dostavimo, da so pege antiavita, ki prihajajo od raztopljene in močno razredčenega antiavita neškodljive, dočim zauživanje čistega antiavita v množinah po pol grama ali več, utegne imeti strupen učinek, četudi ne smrtonosnega.

Vprašanje 53. Ščim naj zatrem mravlje, ki lezejo po mladem sadnem drevju in zlasti uničujejo mlade vršičke? (J. Š. v D.)

Odgovor: Mravlje niso škodljive sadnemu drevju in jih zato ni treba zatirati. Mlade vršičke na sadnem drevju uničujejo škodljive listne uši, ki se največ nahajajo na spodnji strani listja in na mladih zelenih poganjkih, kjer pijejo sok iz listja in poganjkov, vsled česar zaostaja rast in se listje gubanči. Listne uši izcejujejo sladek sok, za katerim mravlje preže in zato se vedno na ušivem drevju nahaja vsepolno mravelj; nevedši ljudje pripisujejo škodo na drevju mravljam namesto ušem. Prežinete listne uši in mravlje bodo samcodsebe zapustile drevo. Listne uši se zatirajo z 1 do 2 % tobakovo vodo, toda le tista uš pogine, ki jo tobakova voda zmoči.

Vprašanje 54. Kadar ženem svoje leto staro tele napajati, se vode silno napije; čestokrat ga moram s silo od vode odganjati. Napojeno tele gre potem le s težavo do hleva, je zelo okorno in se sploh nič ne redi in malo rase. Poteg tega teleta imam drugega, ki se lepo razvija; oba dobivata enako klajo. Kaj je vzrok, da ima tele tako žejo in da se ne redi? (A. K. v D.)

Odgovor: Vaše tele je brčkone bolno na obistih, zato gre od njega veliko vodene scalnice, kaže kar naprej veliko žejo in posledica je splošno hiranje. Ta bolezen, ki se imenuje scalnična driska, je težko ozdravljiva in navadno vse zdravljenje nič ne pomaga. Za vsak slučaj Vam priporočamo obrniti se do živinozdravnika.

Kmetijske novice.

Oddaja žvepla. Splošna zveza gospodarskih zadrug v Avstriji je sporočila, da dobimo za sedaj od naročenih treh vagonov žvepla le en vagon, t. j. 10.000 kg žvepla, ki ima biti za prvo silo, namreč za prvo žveplanje. Kakor hitro ga dobi deželni odbor, se bo žveplo takoj razdelilo in razposlalo na posamezna županstva. Za sedaj se opozarjajo vsa županstva, da imajo od prve pošiljave, ki jo dobe, razdeliti svojim naročnikom tudi le eno tretjino žvepla, ki so ga vinogradniki naročili, oziroma, ki jim gre po velikosti vinograda za prvo žveplanje. Vsak ga ima namreč le toliko dobiti, kolikor ga neobhodno potrebuje za prvo žveplanje!

Svetovalec za izurjene gospodarje o živinoreji, prvi pomoči pri nenadnih živinskih boleznih, kakor o obrambi in zatiranju živinskih kug, je naslov knjigi, ki jo je ravnokar izdala c. kr. kmetijska družba za Štajersko v Gradcu. Knjiga stane za ude štajerske kmetijske družbe 1 K in za neude 1'60 K ter je pri naročitvi denar naprej poslati, ker se knjiga proti povzetju ne pošilja. 269 strani obsežna knjiga vsebuje tri poglavja, in sicer obdelava prvo poglavje reje in krmljenje govede in prasičev, drugo poglavje podaja navodila in pojasnila posebno o boleznih, ki naglo nastopajo in pri katerih je potrebna hitra pomoč, in tretje poglavje navaja pravila, kako se je ravnati za slučaj živinskih kug, ki se najbolj pogosto pojavljajo. Priporočamo knjigo v nakup vsakemu živinorejcu, ki ima željo se strokovno poučiti o mnogih zadevah, ki se tičejo reje in zdravstva goveje živine ter prasičev. Prav posebno opozarjamo, da naša družba nima te knjige v zalogi, ampak naj se naroča edino pri c. kr. kmetijski družbi štajerski v Gradcu, Landhausgasse 12.

Družbene vesti.

* **Semenske zmesi detelj in trav**, izbrane čiste in preskušene kakovosti, ima c. kr. kmetijska družba v zalogi in jih oddaja kmetovalcem po K 2'60 kg. — Opozarjamo na spis »Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi«, ki ga na zahtevanje pošljemo vsakomur zastonj. Obenem opozarjamo na knjigo Weinzierl-Turk: »O sestavljanju in setvi travnih mešanic«, ki stane pri družbi za ude 1 krono.

* **Za vinogradnike in vinske trgovce** ima družba v zalogi sledeči novi dve kletarski potrebščini: 1. **Bernadotov vinomer** (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 6 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati. 2. **Eponit**, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. Kg eponita stane 5 K brez poštne in zavoja. Množine eponita po 10 kg se pošilja za 60 vinarjev s poštino in zavojem vred kakor vzorec brez vrednosti in je denar naprej poslati.

* **Nahrbtnih žveplalnikov** in škropilnic družba nima nič več v zalogi; ročnih žveplalnikov je še nekaj. Škropilnice naj se naročajo potom gosp. c. kr. vinarskega nadzornika B. Skalickega v Kandiji pri Novem mestu.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi za odraslo goved po 14 K komad in za teleta, ovce in koze po 8 K komad. Trokarji so po 5 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — Napajalnike za teleta iz pocinjene pločevine oddaja družba po 12 K. Gumijevi seski so po K 1'60. Mlečne cevi so po 80 h.

Tečna krmila za živino dobavlja Deželna centrala krmil v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Klajno apno, 38—42 %, precipitirano (ne žgano) blago, doide družbi v treh tednih in ga bo oddajala v izvornih vrečah, težkih 75 kg po 52 v kg. Za manjše pošiljate na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štupami za živino.

Živinska sol po K 12'20 100 kg (z vrečami vred).

* **Umetna gnojila:**

Kalijeva sol po K 16— 100 kg.

Kajnit po 8 K 100 kg.

* **Superfosfata za gnojenje** ajdi bo letos manjkalo. Neko malo množino 18 do 20 odstotnega blaga, ki ki stane v Ljubljani 24 K sto kg, je družba slučajno še mogla na Češkem kupiti in takoj prevzeti. To blago bo dospelo v Ljubljano v teku enega tedna. Kdor bo hotel letos ajdi gnojiti, naj torej prijavi družbi naročitev do 12. maja, ker bo drugače ostal brez umetnega gnojila. Družba bo v prvi vrsti upoštevala le skupne, večje naročitve, ki so naprej plačane. Na poznejše naročitve se nikakor ne bo oziralo.

Vreče pri navedenih cenah niso vštete in je plačati za vrečo, vsebujočo 100 kg, posebej 2 krone; družba pa prosi naročnike, da ji vreče vrnejo ter jim jih plača po ravno tej ceni, če se vrnejo dobro ohranjene.

* **Diamalt** se dobi v pločevinastih ročkah po 4 1/2 kg, ki stanejo po 8 K, dobe se pa sedaj tudi manjše ročke po 1 kg, ki stanejo 2 K (brez poštne). Opozarjamo na spis »Diamalt, dober pripomoček pri peki« v peti števil. »Kmetovalca« iz l. 1914.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas

o oddaji plemenskih prasičev.

C. kr. kmetijska družba kranjska oddaja s pomočjo državne podpore in s pomočjo deželne podpore dogovorno z deželnim odborom kranjskim žlahtne plemenske prasiče, pod nastopnimi pogoji:

1. Sedaj so na razpolaganje in se zato oddajajo plemenski prasiči večinoma okoli pol leta stari, dasi bo tudi nekaj mlajših.

2. Znižane cene plemenskim prasičem so znatno nižje, kakor tržne cene. Plemenski prasiči so seveda veliko dražji in se plača razlika med gorenjo in nakupno ceno iz deželne, oziroma državne podpore.

3. Oddajajo se ali sami mrjasci, ali mrjasec s svinjico, ali pa tudi same svinjice, če je v bližini kak družben mrjasec.

4. Kdor prasiče prevzame, se mora pismeno zavezati:

a) da jih bo imel za plemo najmanj dve leti,

b) da bo naznanil kmetijski družbi, kadar jih bo nehal imeti za plemo,

c) da bo pripuščal mrjasca tudi k svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal vedno takoj, kakor hitro bodo naprošene živali na razpolago.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Razglas.

Povprečna odškodnina za prasiče za rejo, ki se je na podstavi § 52. zakona z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177., in na podstavi izvršitvenega ukaza k temu zakonu z dne 15. oktobra 1909 pozvedela na Kranjskem v I. četrtletju l. 1916, in se bo v II. četrtletju l. 1916. vzela za podlago odškodnini za tiste prasiče, ki se izvrševajo zgoraj navedeni zakon, plačuje za zaklane ali vsed oblastveno ukazane cepjenja poginule prasiče, je naslednja:

A. Pri prasičih za rejo deželnega plemena:

1. Prasički do 3 mesecev K 7 75	} za kilogram
žive teže.
2. Prasiči do 1 leta . . . > 4'12	
3. Prasiči nad 1 leto . . . > 3'40	

B. Pri prasičih za rejo iz križanja z angleško pasmo:

1. Prasički do 3 mesecev K 8'25	} za kilogram
žive teže.
2. Prasiči do 1 leta . . . > 4'50	
3. Prasiči nad 1 leto . . . > 3'85	

C. Pri prasičih za rejo čistega (angleškega) plemena importirani ali domače reje:

1. Prasički do 3 mesecev K 8'75	} za kilogram
žive teže.
2. Prasiči do 1 leta . . . > 4'87	
3. Prasiči nad 1 leto . . . > 3'90	

Pri plemenskih prasičih pristopi k odškodninam, doganjanju pri gori navedenih vrednostnih postavkih, še 25 % dodatek.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1916.

Vabilo

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe na Bohinjski Bistrici, ki bo v nedeljo, dne 21. maja t. l. ob treh popoldne v občinskem uradu.

SPORED:

1. Predložitev računov za l. 1915.

2. Slučajnosti.

Bohinjska Bistrica, 22. aprila 1916.

Franc Arh, načelnik.